

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

15 iulie 2021 *

„Trimitere preliminară – Cetățenia Uniunii – Resortisant al unui stat membru fără activitate economică, care are reședința pe teritoriul unui alt stat membru în temeiul dreptului național – Articolul 18 primul paragraf TFUE – Nediscriminare pe motiv de cetățenie sau naționalitate – Directiva 2004/38/CE – Articolul 7 – Condiții de obținere a unui drept de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni – Articolul 24 – Prestații de asistență socială – Noțiune – Egalitate de tratament – Acordul privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord – Perioadă de tranziție – Dispoziție națională care îi exclude de la beneficiul unei prestații de asistență socială pe cetățenii Uniunii care dispun de un drept de ședere pe durată determinată în temeiul dreptului național – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolele 1, 7 și 24”

În cauza C-709/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Appeal Tribunal for Northern Ireland (Tribunalul de Apel pentru Irlanda de Nord, Regatul Unit), prin decizia din 21 decembrie 2020, primită de Curte la 30 decembrie 2020, în procedura

CG

împotriva

The Department for Communities in Northern Ireland,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul J.-C. Bonichot, doamna A. Prechal, domni E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Kumin și N. Wahl, președinți de cameră, domnul T. von Danwitz, doamna K. Jürimäe (raportoare), domni C. Lycourgos, I. Jarukaitis și N. Jääskinen, doamna I. Ziemele și domnul J. Passer, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: doamna C. Strömholm, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 4 mai 2021,

* Limba de procedură: engleza.

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru CG, de R. Drabble și T. de la Mare, QC, T. Royston și G. Sarathy, barristers, și M. Black și S. Park, solicitors;
- pentru The Department for Communities in Northern Ireland, de C. Cooley, în calitate de agent, asistată de T. McGleenan, QC, și de L. McMahon, BL;
- pentru guvernul Regatului Unit, de F. Shibli și S. McCrory, în calitate de agenți, asistați de D. Blundell, QC, și de J. Smyth, barrister;
- pentru Comisia Europeană, de E. Montaguti și J. Tomkin, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 24 iunie 2021,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 18 TFUE.
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între CG, resortisantă cu dublă cetățenie, croată și neerlandeză, și cu reședința în Irlanda de Nord (Regatul Unit) din anul 2018, pe de o parte, și Department for Communities in Northern Ireland (Ministerul Comunităților din Irlanda de Nord, Regatul Unit), pe de altă parte, în legătură cu refuzul acestuia din urmă de a-i acorda o prestație de asistență socială.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 3 Articolul 18 primul paragraf TFUE prevede:
„În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le [prevăd], se interzice orice discriminare exercitată pe motiv de cetățenie sau naționalitate.”
- 4 Potrivit articolului 20 alineatul (1) TFUE:
„Se instituie cetățenia Uniunii. Este cetățean al Uniunii orice persoană care are cetățenia unui stat membru. Cetățenia Uniunii nu înlocuiește cetățenia națională, ci se adaugă acesteia.”
- 5 Articolul 21 alineatul (1) TFUE prevede:
„Orice cetățean al Uniunii are dreptul de liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre, sub rezerva limitărilor și condițiilor prevăzute de tratate și de dispozițiile adoptate în vederea aplicării acestora.”

Acordul privind retragerea Regatului Unit

- 6 Al șaselea, al optulea și al nouălea paragraf din preambulul Acordului privind retragerea Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord din Uniunea Europeană și din Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (JO 2020, L 29, p. 7, denumit în continuare „Acordul privind retragerea Regatului Unit”), adoptat la 17 octombrie 2019 și intrat în vigoare la 1 februarie 2020, au următorul cuprins:

„Recunoscând că este necesar să se prevadă o protecție reciprocă pentru cetățenii Uniunii și resortisanții Regatului Unit, precum și pentru membrii de familie ai acestora, în cazul în care aceștia și-au exercitat drepturile la libera circulație înainte de o dată stabilită în prezentul acord, și să se asigure că drepturile care le revin în temeiul prezentului acord sunt executorii și se bazează pe principiul nediscriminării; recunoscând, de asemenea, că ar trebui protejate drepturile care rezultă din perioadele în care persoanele respective au beneficiat de asigurarea de securitate socială,

[...]

Întrucât atât Uniunea, cât și Regatul Unit au interesul de a stabili o perioadă de tranziție sau de punere în aplicare în decursul căreia – în pofida tuturor consecințelor retragerii Regatului Unit din Uniune în ceea ce privește participarea Regatului Unit la instituțiile, organismele, oficiile și agențiile Uniunii, în special a încheierii, la data intrării în vigoare a prezentului acord, a mandatelor tuturor membrilor instituțiilor, organismelor și agențiilor Uniunii care au fost desemnați, numiți sau aleși ca urmare a calității Regatului Unit de stat membru al Uniunii – dreptul Uniunii, inclusiv acordurile internaționale, ar trebui să se aplice Regatului Unit și în Regatul Unit și, ca regulă generală, cu același efect în ceea ce privește statele membre, pentru a evita perturbările în cursul perioadei în care va (vor) fi negociat (negociate) acordul (acordurile) privind relațiile viitoare,

Recunoscând că, deși dreptul Uniunii se va aplica Regatului Unit și în Regatul Unit în cursul perioadei de tranziție, având în vedere particularitățile Regatului Unit în calitate de stat care s-a retras din Uniune, va fi important ca Regatul Unit să poată lua măsuri pentru a pregăti și a încheia noi acorduri internaționale în nume propriu, inclusiv în domenii care țin de competența exclusivă a Uniunii, cu condiția ca astfel de acorduri să nu intre în vigoare sau să nu se aplice în perioada respectivă, cu excepția cazului în care Uniunea autorizează acest lucru.”

- 7 Prima parte a acestui acord, consacrată dispozițiilor comune, cuprinde articolele 1-8 din acesta. Potrivit articolului 2 literele (a) și (c) din acordul menționat:

„În sensul prezentului acord, se aplică următoarele definiții:

(a) «dreptul Uniunii» înseamnă:

- (i) Tratatul privind Uniunea Europeană («TUE»), Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene («TFUE») și Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice («Tratatul Euratom»), astfel cum au fost modificate sau completate, precum și tratatele de aderare și Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, denumite împreună «tratatele»;
- (ii) principiile generale ale dreptului Uniunii;
- (iii) actele adoptate de instituțiile, organismele, oficiile și agențiile Uniunii;

[...]

(c) «cetățean al Uniunii» înseamnă persoanele care au cetățenia unui stat membru.”

- 8 Articolul 4 din același acord, intitulat „Metode și principii referitoare la efectele, punerea în aplicare și executarea prezentului acord”, prevede la alineatele (1)-(4):

„(1) Dispozițiile din prezentul acord și dispozițiile din dreptul Uniunii puse în aplicare prin prezentul acord produc, în privința și pe teritoriul Regatului Unit, aceleași efecte juridice pe care le produc în Uniune și în statele sale membre.

În consecință, persoanele juridice sau fizice pot, în special, invoca în mod direct dispozițiile cuprinse sau la care se face trimitere în prezentul acord și care îndeplinesc condițiile pentru a avea efect direct în temeiul dreptului Uniunii.

(2) Regatul Unit asigură respectarea alineatului (1), inclusiv în ceea ce privește competențele necesare autorităților sale judiciare și administrative pentru a nu aplica dispoziții interne contradictorii sau incompatibile, prin intermediul legislației primare naționale.

(3) Dispozițiile prezentului acord care fac trimitere la dreptul Uniunii sau la noțiuni sau dispoziții din cadrul acestuia se interpretează și se aplică în conformitate cu metodele și principiile generale ale dreptului Uniunii.

(4) Dispozițiile prezentului acord care fac trimitere la dreptul Uniunii sau la noțiuni sau dispoziții din cadrul acestuia se interpretează, în cadrul punerii în aplicare și executării lor, în conformitate cu jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțată înainte de încheierea perioadei de tranziție.”

- 9 A doua parte din Acordul privind retragerea Regatului Unit, intitulată „Drepturile cetățenilor”, este compusă din articolele 9-39 din acesta. Potrivit articolului 9 litera (c) punctul (i) din acest acord:

„În sensul prezentei părți și fără a aduce atingere titlului III, se aplică următoarele definiții:

[...]

(c) «stat-gazdă» înseamnă:

- (i) în ceea ce îi privește pe cetățenii Uniunii și pe membrii de familie ai acestora – Regatul Unit, în cazul în care aceștia și-au exercitat dreptul de ședere în Regatul Unit în conformitate cu dreptul Uniunii înainte de încheierea perioadei de tranziție și continuă să își aibă reședința în Regatul Unit și după încheierea perioadei de tranziție.”

- 10 Articolul 10 alineatul (1) din acordul menționat prevede:

„Fără a aduce atingere titlului III, prezenta parte se aplică următoarelor persoane:

- (a) cetățenilor Uniunii care și-au exercitat dreptul de ședere în Regatul Unit în conformitate cu dreptul Uniunii înainte de încheierea perioadei de tranziție și continuă să își aibă reședința în Regatul Unit și după încheierea perioadei de tranziție;

[...]

- 11 Articolul 12 din Acordul privind retragerea Regatului Unit prevede:

„În domeniul de aplicare al prezentei părți și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le include, se interzice, în statul-gazdă și în statul de desfășurare a activității profesionale, discriminarea pe motiv de cetățenie sau naționalitate în sensul articolului 18 primul paragraf din TFUE a persoanelor menționate la articolul 10 din prezentul acord.”

- 12 Articolul 13 alineatul (1) din acest acord prevede:

„Cetățenii Uniunii și resortisanții Regatului Unit au drept de ședere în statul-gazdă în conformitate cu limitările și condițiile prevăzute la articolele 21, 45 sau 49 din TFUE și la articolul 6 alineatul (1), la articolul 7 alineatul (1) litera (a), (b) sau (c), la articolul 7 alineatul (3), la articolul 14, la articolul 16 alineatul (1) sau la articolul 17 alineatul (1) din [Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE (JO 2004, L 158, p. 77, Ediție specială, 05/vol. 7, p. 56, rectificare în JO 2020, L 191, p. 6)].”

- 13 Potrivit articolului 18 din acordul menționat, intitulat „Eliberarea documentelor de ședere”:

„(1) Statul-gazdă poate impune cetățenilor Uniunii sau resortisanților Regatului Unit, membrilor de familie ai acestora și altor persoane care își au reședința pe teritoriul său în conformitate cu condițiile stabilite în prezentul titlu să solicite un nou statut de rezident, care să le confere drepturile prevăzute în prezentul titlu și un document care să ateste acest statut, care poate fi sub formă digitală.

Solicitarea statutului de rezident face obiectul următoarelor condiții:

[...]

- (k) statul-gazdă poate cere cetățenilor Uniunii și resortisanților Regatului Unit să prezinte, în plus față de documentele de identitate menționate la litera (i) de la prezentul alineat, doar următoarele documente justificative, astfel cum sunt menționate la articolul 8 alineatul (3) din Directiva 2004/38/CE:

[...]

- (ii) în cazul în care aceștia își au reședința în statul-gazdă în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38/CE în calitate de persoane inactive din punct de vedere economic, dovada că dețin resurse suficiente pentru ei înșiși și pentru membrii lor de familie pentru a nu deveni o povară pentru sistemul de asistență socială al statului-gazdă în timpul perioadei de ședere, precum și dovada că beneficiază de o asigurare medicală completă în statul-gazdă;

[...]

- (4) În cazul în care un stat-gazdă a hotărât să nu impună cetățenilor Uniunii sau resortisanților Regatului Unit, membrilor de familie ai acestora și altor persoane care își au reședința pe teritoriul său în conformitate cu condițiile stabilite în prezentul titlu solicitarea noului statut de

rezident menționat la alineatul (1) drept condiție pentru șederea legală, persoanele eligibile pentru acordarea dreptului de ședere în temeiul prezentului titlu au dreptul să obțină, în conformitate cu condițiile prevăzute în Directiva 2004/38/CE, un document de ședere care poate fi în formă digitală și care include o declarație în care se atestă faptul că a fost eliberat în conformitate cu prezentul acord.”

- 14 Articolul 19 din Acordul privind retragerea Regatului Unit, intitulat „Eliberarea documentelor de ședere în timpul perioadei de tranziție”, prevede la alineatul (1):

„În cursul perioadei de tranziție, un stat-gazdă poate permite ca cererile de solicitare a statutului de rezident sau a unui document de ședere, astfel cum sunt menționate la articolul 18 alineatele (1) și (4), să fie depuse în mod voluntar de la data intrării în vigoare a prezentului acord.”

- 15 Articolul 23 din acest acord, intitulat „Egalitatea de tratament”, prevede:

„(1) În conformitate cu articolul 24 din Directiva 2004/38/CE, sub rezerva dispozițiilor speciale prevăzute în prezentul titlu și la titlurile I și IV din prezenta parte, toți cetățenii Uniunii sau resortisanții Regatului Unit care își au reședința pe teritoriul statului-gazdă în baza prezentului acord se bucură de egalitate de tratament cu resortisanții statului respectiv în domeniul de aplicare al prezentei părți. Beneficiază de acest drept și membrii de familie ai cetățenilor Uniunii sau ai resortisanților Regatului Unit care au drept de ședere sau drept de ședere permanentă.

(2) Prin derogare de la dispozițiile alineatului (1), statul-gazdă nu este obligat să acorde dreptul la prestații de asistență socială în timpul perioadelor de ședere în baza articolului 6 sau a articolului 14 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2004/38/CE și nici nu este obligat ca, înainte de dobândirea dreptului de ședere permanentă în conformitate cu articolul 15 din prezentul acord, să acorde ajutoare pentru studii, inclusiv pentru formare profesională, constând în burse de studiu sau împrumuturi pentru studenți, unor persoane altele decât lucrători, lucrători independenți, persoane care își mențin acest statut și membri de familie ai acestora.”

- 16 Potrivit articolului 38 alineatul (1) din acordul menționat:

„Prezenta parte nu aduce atingere actelor cu putere de lege și actelor administrative aplicabile într-un stat-gazdă sau în statul de desfășurare a activității profesionale care ar fi mai favorabile persoanelor în cauză. Prezentul alineat nu se aplică titlului III.”

- 17 A treia parte a Acordului privind retragerea Regatului Unit, intitulată „Dispoziții privind separarea”, cuprinde articolele 40-125 din acesta. Articolul 86 din acest acord, intitulat „Cauzele aflate pe rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene”, prevede la alineatele (2) și (3):

„(2) Curtea de Justiție a Uniunii Europene este în continuare competentă să se pronunțe cu privire la cererile de decizie preliminară introduse de instanțe judecătorești din Regatul Unit înainte de încheierea perioadei de tranziție.

(3) În sensul prezentului capitol, o procedură este considerată ca fiind inițiată în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene, iar o cerere de decizie preliminară este considerată ca fiind introdusă, în momentul în care actul de sesizare a fost înregistrat de grefa Curții de Justiție sau a Tribunalului, după caz.”

18 Conform articolului 89 alineatul (1) din acordul menționat:

„Hotărârile și ordonanțele Curții de Justiție a Uniunii Europene pronunțate înainte de încheierea perioadei de tranziție, precum și hotărârile și ordonanțele pronunțate după încheierea perioadei de tranziție în cadrul procedurilor menționate la articolele 86 și 87 au caracter obligatoriu în toate elementele lor pentru Regatul Unit și pe teritoriul acestuia.”

19 Articolul 126 din Acordul privind retragerea Regatului Unit, intitulat „Perioada de tranziție”, prevede:

„Se stabilește o perioadă de tranziție sau de punere în aplicare, care începe la data intrării în vigoare a prezentului acord și se încheie la 31 decembrie 2020.”

20 Articolul 127 din acest acord, intitulat „Domeniul de aplicare al dispozițiilor tranzitorii”, prevede la alineatele (1) și (3):

„(1) În absența unor dispoziții contrare în prezentul acord, în cursul perioadei de tranziție dreptul Uniunii se aplică Regatului Unit și pe teritoriul acestuia.

[...]

(3) În cursul perioadei de tranziție, dreptul Uniunii aplicabil în temeiul alineatului (1) produce, în privința și pe teritoriul Regatului Unit, aceleași efecte juridice pe care le produce în Uniune și în statele sale membre și se interpretează și se aplică în conformitate cu aceleași metode și principii generale ca cele aplicabile în Uniune.”

Directiva 2004/38

21 Considerentele (10) și (16) ale Directivei 2004/38 au următorul cuprins:

„(10) În același timp, persoanele care își exercită dreptul de ședere nu trebuie să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială din statul membru gazdă în timpul unei perioade inițiale de ședere. Prin urmare, dreptul de ședere pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora ar trebui să facă obiectul anumitor condiții, dacă perioadele de ședere depășesc trei luni.

[...]

(16) Atât timp cât beneficiarii dreptului de ședere nu devin o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă, aceștia nu ar trebui să fie expulzați. Prin urmare, o măsură de expulzare nu poate constitui consecința automată a recurgerii la asistența socială. Statul membru gazdă ar trebui să verifice dacă, într-un asemenea caz, nu este vorba despre dificultăți temporare și să ia în considerare perioada de ședere, circumstanțele personale și quantumul ajutoarelor acordate pentru a determina dacă beneficiarul constituie o sarcină excesivă pentru sistemul său de asistență socială și de a proceda, dacă este cazul, la expulzarea sa. Măsura de expulzare nu ar trebui în niciun caz să se adopte împotriva lucrătorilor care desfășoară activități salariate, a celor care desfășoară activități independente sau a persoanelor care caută de lucru, astfel cum sunt acestea definite de Curtea de Justiție, decât din motive ce țin de ordinea publică sau de siguranța publică.”

22 Articolul 1 din această directivă prevede:

„Prezenta directivă stabilește:

- (a) condițiile de exercitare a dreptului la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre de către cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora;
- (b) dreptul de ședere permanentă pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora;
- (c) restrângerile drepturilor menționate la literele (a) și (b) pentru motive de ordine publică, siguranță publică sau sănătate publică.”

23 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din directiva menționată:

„Prezenta directivă se aplică oricărui cetățean al Uniunii care se deplasează sau își are reședința într-un stat membru, altul decât cel al cărui resortisant este, precum și membrilor familiei sale, conform definiției de la articolul 2 punctul 2, care îl însoțesc sau i se alătură.”

24 Articolul 7 din directiva menționată, intitulat „Dreptul de ședere pentru o perioadă mai mare de trei luni”, prevede la alineatul (1):

„Toți cetățenii Uniunii au dreptul de ședere pe teritoriul altui stat membru pentru o perioadă mai mare de trei luni în cazurile în care:

[...]

- (b) dispun de suficiente resurse pentru ei și pentru membrii familiilor lor, astfel încât să nu devină o sarcină pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă în cursul șederii și dețin asigurări medicale complete în statul membru gazdă sau

[...]”

25 Potrivit articolului 24 din Directiva 2004/38, intitulat „Egalitatea de tratament”:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor speciale prevăzute expres de tratat și de dreptul derivat, orice cetățean al Uniunii care, în temeiul prezentei directive, își are reședința pe teritoriul statului membru gazdă se bucură de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în domeniul de aplicare al tratatului. Beneficiul acestui drept se extinde asupra membrilor de familie care nu au cetățenia unui stat membru și care au dreptul de ședere sau dreptul de ședere permanentă.

(2) Prin derogare de la dispozițiile alineatului (1), statul membru gazdă nu este obligat să acorde dreptul la prestații de asistență socială în timpul primelor trei luni de ședere sau, după caz, în timpul perioadei mai lungi prevăzute la articolul 14 alineatul (4) litera (b) și nici nu este obligat ca, înainte de dobândirea dreptului de ședere permanentă, să acorde ajutoare pentru studii, inclusiv pentru formare profesională, constând în burse de studiu sau împrumuturi, unor persoane altele decât lucrătorii care desfășoară activități salariate sau independente, persoanelor care își mențin acest statut și membrilor familiilor acestora.”

- 26 Articolul 37 din această directivă, intitulat „Dispoziții de drept intern mai favorabile”, prevede:
„Dispozițiile prezentei directive nu aduc atingere actelor cu putere de lege și actelor administrative ale unui stat membru care cuprind dispoziții mai favorabile persoanelor la care se referă prezenta directivă.”

Dreptul Regatului Unit

Anexa UE la regimul de reședință

- 27 EU Settlement Scheme – Appendix EU of the UK Immigration Rules [Regimul de reședință „EU Settlement Scheme” – Anexa „UE” la Regulamentul privind imigrația (denumită în continuare „Anexa UE la regimul de reședință”)] este un act prin care autoritățile Regatului Unit au adoptat, în vederea pregătirii retragerii Regatului Unit din Uniune, un nou regim juridic aplicabil resortisanților din Spațiul Economic European (SEE) și, pe cale de consecință, cetățenilor Uniunii care au reședința în Regatul Unit. El permite tuturor cetățenilor Uniunii care aveau reședința în Regatul Unit anterior datei de 31 decembrie 2020 și membrilor familiilor acestora să solicite autorizația de a rămâne în Regatul Unit. Acest regim juridic a intrat în vigoare la 30 martie 2019.
- 28 Anexa UE la regimul de reședință prevede procedura și condițiile de obținere a dreptului de ședere permanentă și a dreptului de ședere temporară pe teritoriul Regatului Unit ale unor diferite categorii de cetățeni ai Uniunii și ale membrilor familiilor acestora. Astfel, aceasta prevede că cetățenii Uniunii care dispuneau de dreptul de a avea reședința în mod permanent pe acest teritoriu beneficiază de statutul de rezident permanent și că celor care au reședința în Regatul Unit de mai puțin de cinci ani li se recunoaște statutul de rezident provizoriu („Pre-Settled Status”), care le conferă un drept de ședere temporară de cinci ani.

Regulamentul din 2016 privind creditul universal

- 29 Universal Credit Regulations (Northern Ireland) 2016 [Regulamentul din 2016 privind creditul universal (Irlanda de Nord)], astfel cum a fost modificat prin Social Security (Income-related Benefits) (Updating and Amendment) (EU Exit) Regulations (Northern Ireland) 2019 [Regulamentul din 2019 privind securitatea socială (prestații în funcție de venit) (de modificare și completare) (retragerea din Uniunea Europeană) (Irlanda de Nord)] (denumit în continuare „Regulamentul din 2016 privind creditul universal”), prevede la articolul 9:

„Persoane considerate ca nefiind în Irlanda de Nord

(1) Pentru a stabili dacă o persoană îndeplinește condiția de bază pentru a se afla în Irlanda de Nord, cu excepția cazului în care ea intră sub incidența alineatului (4), trebuie să se considere că o persoană nu se află în Irlanda de Nord dacă nu are reședința obișnuită în Regatul Unit, în Insulele Anglo-Normande, în Insula Man sau în Republica Irlanda.

(2) O persoană este considerată ca având reședința obișnuită în Regatul Unit, în Insulele Anglo-Normande, pe Insula Man sau în Republica Irlanda numai dacă dispune de un drept de ședere în unul dintre aceste locuri.

(3) În sensul alineatului (2), un drept de ședere nu include un drept existent în temeiul sau în conformitate cu:

- (a) articolul 13 din Immigration (European Economic Area) Regulations 2016 [Regulamentul din 2016 privind imigrarea (Spațiul Economic European) (SI 2016/1052), denumit în continuare „Regulamentul privind SEE”] sau articolul 6 din Directiva 2004/38,
- (b) articolul 14 din Regulamentul privind SEE, dar numai în cazurile în care un astfel de drept există în temeiul Regulamentului privind SEE ca urmare a faptului că persoana este:
 - (i) o persoană eligibilă în sensul articolului 6 alineatul (1) din acest regulament, în calitate de persoană aflată în căutarea unui loc de muncă, sau
 - (ii) un membru al familiei (în sensul articolului 7 din regulamentul menționat) al unei astfel de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă,
- (c) articolul 16 din Regulamentul privind SEE, dar numai în cazurile în care există un drept în temeiul acestui regulament, deoarece persoana îndeplinește criteriile prevăzute la articolul 16 alineatul (5) din regulamentul menționat sau la articolul 20 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (în cazurile în care dreptul de ședere ia naștere ca urmare a faptului că, în caz contrar, un cetățean britanic ar fi privat de beneficiul efectiv al drepturilor sale în calitate de cetățean al Uniunii), sau
- (d) o persoană care a obținut un permis limitat de intrare sau de ședere în Regatul Unit în conformitate cu Immigration Act 1971 [(Legea din 1971 privind imigrația)] în temeiul:
 - (i) [Anexei UE la regimul de reședință] întemeiate pe articolul 3 alineatul (2) din Legea privind imigrația,

[...]”

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 30 CG, resortisantă cu dublă cetățenie, croată și neerlandeză, este mama a doi copii de vârstă fragedă pe care îi crește singură. A declarat că a sosit în Irlanda de Nord împreună cu partenerul său, cetățean neerlandez și tată al copiilor săi, în cursul anului 2018. Ea nu a desfășurat niciodată o activitate economică în Regatul Unit și a trăit acolo împreună cu partenerul său până când s-a mutat într-un centru de primire pentru femei maltratate. CG nu dispune de nicio resursă pentru a se întreține și pentru a-i întreține pe copiii săi.
- 31 La 4 iunie 2020, Home Office (Ministerul de Interne, Regatul Unit) i-a acordat lui CG, în temeiul Anexei UE la regimul de reședință, statutul de rezident provizoriu în Regatul Unit („Pre-Settled Status”), în temeiul căruia i-a fost recunoscut un drept de ședere temporară. Acordarea statutului menționat nu este supusă unei condiții privind resursele.
- 32 La 8 iunie 2020, CG a depus la Ministerul Comunităților din Irlanda de Nord o cerere de prestații de asistență socială, denumită credit universal („Universal Credit”). Prin decizia din 17 iunie 2020, această cerere a fost respinsă, pentru motivul că CG nu îndeplinea condițiile de ședere necesare pentru a beneficia de această prestație.

- 33 Autoritatea administrativă competentă a apreciat că numai persoanele care dispun de un drept de ședere în Regatul Unit, în sensul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul din 2016 privind creditul universal, pot fi considerate ca având reședința obișnuită în Regatul Unit și, prin urmare, pot solicita obținerea unui credit universal. În schimb, resortisanții statelor membre, precum CG, care dispun de un drept de ședere în temeiul Anexei UE la regimul de reședință, sunt excluși, în temeiul articolului 9 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din Regulamentul din 2016 privind creditul universal, din categoria beneficiarilor potențiali ai creditului universal.
- 34 Dreptul de ședere care a fost instituit, prin Anexa UE la regimul de reședință, pentru resortisanții statelor membre nu figurează, astfel cum reiese din acest articol 9 alineatul (3) litera (d) punctul (i), printre drepturile de ședere care permit caracterizarea existenței unei reședințe obișnuite în Regatul Unit. Prin această dispoziție, care a fost inserată în Regulamentul din 2016 privind creditul universal prin Regulamentul din 2019 privind securitatea socială (denumit în continuare „Regulamentul din 2019”), autoritățile naționale au dorit să excludă persoanele vizate din categoria beneficiarilor potențiali ai creditului universal, prevăzând că dreptul de ședere de care aceste persoane dispun în prezent nu este relevant în scopul stabilirii unei „reședințe obișnuite” în sensul articolului 9 alineatul (2) din Regulamentul din 2016 privind creditul universal.
- 35 Decizia din 17 iunie 2020 a Ministerului Comunităților din Irlanda de Nord a fost confirmată la 30 iunie 2020, în urma unei acțiuni necontencioase formulate de CG împotriva acesteia.
- 36 CG a introdus apoi o acțiune împotriva deciziei din 17 iunie 2020 la Appeal Tribunal (Northern Ireland) (Tribunalul de Apel pentru Irlanda de Nord, Regatul Unit). Ea contestă în special legalitatea articolului 9 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din Regulamentul din 2016 privind creditul universal, care a servit drept temei pentru decizia respectivă. Această dispoziție ar încălca articolul 18 TFUE, precum și obligațiile care ar reveni Regatului Unit în temeiul European Communities Act 1972 (Legea din 1972 privind Comunitățile Europene) referitoare la aderarea Regatului Unit la Uniunea Europeană, în măsura în care ea i-ar exclude de la beneficiul unei prestații de asistență socială pe cetățenii Uniunii cărora Regatul Unit le-a recunoscut a avea reședință legală pe teritoriul său.
- 37 CG arată în această privință că, întrucât dispune de un drept de ședere temporară care decurge din statutul de rezident provizoriu care i-a fost recunoscut la 4 iunie 2020, trebuie considerată ca fiind pe teritoriul Irlandei de Nord, în sensul articolului 9 din Regulamentul din 2016 privind creditul universal. Ca urmare a acestui fapt, ea ar trebui să poată solicita acordarea creditului universal. Refuzul de a i se acorda această prestație de asistență socială, pentru motivul că statutul său nu ar fi relevant pentru stabilirea „reședinței obișnuite” în Regatul Unit, ar constitui o diferență de tratament între cetățenii Uniunii care au reședința legală în Regatul Unit și resortisanții britanici și, prin urmare, o discriminare pe motiv de cetățenie în sensul articolului 18 primul paragraf TFUE. Ea susține că, în temeiul Hotărârii din 7 septembrie 2004, Trojani (C-456/02, EU:C:2004:488), și al jurisprudenței naționale relevante, se poate prevala în mod direct de această dispoziție pentru a i se acorda beneficiul unei prestații de asistență socială, ca urmare a faptului că dispune de un drept de ședere în temeiul dreptului național, chiar dacă nu îndeplinește condițiile pentru a obține un drept de ședere în temeiul dreptului Uniunii.
- 38 Ministerul Comunităților din Irlanda de Nord susține că, în temeiul dreptului național, statutul de rezident provizoriu („Pre-Settled Status”) nu conferă, în sine, un drept la prestații de asistență socială, care rămân supuse propriilor condiții de eligibilitate.

39 În aceste condiții, Appeal Tribunal (Northern Ireland) (Tribunalul de Apel pentru Irlanda de Nord) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

- „1) Articolul 9 alineatul (3) litera ([d]) punctul (i) din [Regulamentul din 2016 privind creditul universal], care a fost introdus prin [Regulamentul din 2019], care îi exclude de la dreptul la prestații de securitate socială pe acei [resortisanți] ai Uniunii care beneficiază de un drept de ședere național (permis temporar de ședere) [în speță, «pre-settled status» (statutul de rezident provizoriu) în temeiul Anexei UE la regimul de reședință], este o dispoziție nelegală care implică o discriminare (fie directă, fie indirectă) în sensul articolului 18 din [TFUE] și este incompatibil cu obligațiile care revin Regatului Unit în temeiul Legii din 1972 privind Comunitățile Europene?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare și în cazul în care se statuează că articolul 9 alineatul (3) litera ([d]) punctul (i) din [Regulamentul din 2016 privind creditul universal] implică o discriminare indirectă, această dispoziție este justificată în temeiul articolului 18 din TFUE și incompatibilă cu obligațiile care revin Regatului Unit în temeiul Legii din 1972 privind Comunitățile Europene?”

Cu privire la cererea de procedură accelerată

- 40 Appeal Tribunal for Northern Ireland (Tribunalul de Apel pentru Irlanda de Nord) a solicitat Curții judecarea prezentei cauze potrivit procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură al Curții, ținând seama de urgența vădită a acestei cauze și de situația financiară dificilă a lui CG.
- 41 Articolul 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură prevede că, la cererea instanței de trimitere sau, cu titlu excepțional, din oficiu, președintele Curții poate, după ascultarea judecătorului raportor și a avocatului general, în cazul în care natura cauzei impune examinarea acesteia în termen scurt, să decidă judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii accelerate.
- 42 Prin Decizia președintelui Curții din 26 ianuarie 2021, o cerere de informații a fost adresată instanței de trimitere. Acestea i s-a solicitat în special să precizeze dacă există un risc potențial de încălcare în privința lui CG și a copiilor săi a unor drepturi fundamentale consacrate la articolele 7 și 24 din Carta drepturilor fundamentale (denumită în continuare „carta”) și să indice resursele financiare de care dispune CG, precum și condițiile de cazare ale acesteia și ale copiilor săi.
- 43 Printr-un e-mail din 5 februarie 2021, instanța de trimitere a confirmat, pe de o parte, că CG nu dispune de nicio resursă financiară, în prezent nu are acces la prestații din partea statului și locuiește într-un centru de primire pentru femei maltratate și, pe de altă parte, că drepturile fundamentale ale copiilor săi riscă să fie încălcate.
- 44 În aceste condiții, având în vedere lipsurile materiale ale lui CG și ale copiilor săi și imposibilitatea acesteia, în temeiul dreptului național, de a beneficia de prestații de asistență socială, președintele Curții, prin Decizia din 11 februarie 2021, după ascultarea judecătoarei raportoare și a avocatului general, a admis cererea de aplicare a procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 din Regulamentul de procedură.

Cu privire la competența Curții

- 45 Potrivit unei jurisprudențe constante, Curtea are sarcina să analizeze condițiile în care este sesizată de instanța națională în scopul de a-și verifica propria competență (Hotărârea din 10 decembrie 2020, J & S Service, C-620/19, EU:C:2020:1011, punctul 32 și jurisprudența citată).
- 46 În această privință, rezultă din articolul 19 alineatul (3) litera (b) TUE și din articolul 267 primul paragraf TFUE că Curtea este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea actelor adoptate de instituțiile Uniunii. Al doilea paragraf al articolului 267 precizează în esență că, în cazul în care o chestiune care poate face obiectul unei trimiteri preliminare se invocă în fața unei instanțe dintr-un stat membru, această instanță poate, în cazul în care apreciază că o decizie în această privință îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre, să ceară Curții să se pronunțe cu privire la această chestiune.
- 47 În speță, la 1 februarie 2020, dată la care a intrat în vigoare Acordul privind retragerea Regatului Unit, acest stat s-a retras din Uniune, devenind astfel un stat terț. Rezultă că instanțele din Regatul Unit nu mai pot, începând cu această dată, să fie considerate instanțe ale unui stat membru.
- 48 Acest acord prevede însă la articolul 126 o perioadă de tranziție cuprinsă între data intrării în vigoare a acordului menționat, și anume 1 februarie 2020, și 31 decembrie 2020. Articolul 127 din acesta prevede că, în absența unor dispoziții contrare în același acord, în această perioadă dreptul Uniunii se aplică Regatului Unit și pe teritoriul acestuia, produce aceleași efecte juridice pe care le produce în Uniune și în statele sale membre și se interpretează și se aplică în conformitate cu aceleași metode și principii generale ca cele aplicabile în Uniune.
- 49 Articolul 86 din Acordul privind retragerea Regatului Unit prevede de asemenea, la alineatul (2), că Curtea este în continuare competentă să se pronunțe cu privire la cererile de decizie preliminară introduse de instanțe judecătorești din Regatul Unit înainte de încheierea perioadei de tranziție. În plus, din alineatul (3) al acestui articol rezultă că o cerere de decizie preliminară este considerată ca fiind introdusă, în sensul alineatului (2), în momentul în care actul de sesizare a fost înregistrat de grefa Curții.
- 50 Prezenta cerere de decizie preliminară a fost introdusă la Curte de o instanță din Regatul Unit la 30 decembrie 2020, adică înainte de sfârșitul perioadei de tranziție, în cadrul unui litigiu privind o cerere de acordare a unei prestații de asistență socială formulată la 8 iunie 2020 de CG la Ministerul Comunităților din Irlanda de Nord.
- 51 Rezultă, pe de o parte, că situația în discuție în litigiul principal intră în domeniul de aplicare *ratione temporis* al dreptului Uniunii, în temeiul articolelor 126 și 127 din Acordul privind retragerea Regatului Unit, și, pe de altă parte, că Curtea este competentă să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la cererea instanței de trimitere, în temeiul articolului 86 alineatul (2) din acest acord, în măsura în care această cerere urmărește obținerea unei interpretări a articolului 18 primul paragraf TFUE.
- 52 În schimb, Curtea nu este competentă să se pronunțe cu privire la prima întrebare preliminară în măsura în care aceasta urmărește să se aprecieze compatibilitatea articolului 9 alineatul (3) litera (d) punctul (i) din Regulamentul din 2016 privind creditul universal cu obligațiile care revin

Regatului Unit în temeiul Legii din 1972 privind Comunitățile Europene, întrucât o astfel de întrebare nu privește nici interpretarea dreptului Uniunii, nici validitatea unui act adoptat de instituțiile Uniunii, în sensul articolului 267 primul paragraf TFUE.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la admisibilitatea întrebărilor

- 53 Guvernul Regatului Unit arată, în observațiile sale scrise, că situația în discuție în litigiul principal este reglementată numai de dreptul național și, prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii. El consideră că dreptul de ședere temporară în discuție în litigiul principal i-a fost acordat lui CG numai în temeiul dreptului național și că împrejurarea că această persoană a putut avea acces pe teritoriul Regatului Unit în temeiul dreptului Uniunii pentru o perioadă inițială de trei luni este lipsită de relevanță în vederea aprecierii situației în discuție în litigiul principal.
- 54 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul cooperării dintre Curte și instanțele naționale instituite prin articolul 267 TFUE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru decizia ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei decizii preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și relevanța întrebărilor pe care le adresează Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate privesc interpretarea dreptului Uniunii, Curtea este în principiu obligată să se pronunțe (Hotărârea din 10 decembrie 2020, *J & S Service*, C-620/19, EU:C:2020:1011, punctul 31 și jurisprudența citată).
- 55 Curtea poate refuza să se pronunțe asupra unei întrebări preliminare adresate de o instanță națională numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate [Hotărârea din 24 noiembrie 2020, *Openbaar Ministerie (Fals în înscrisuri)*, C-510/19, EU:C:2020:953, punctul 26 și jurisprudența citată].
- 56 În speță, din elementele dosarului de care dispune Curtea reiese că CG, care are dublă cetățenie, croată și neerlandeză, a intrat pe teritoriul Regatului Unit în cursul anului 2018 și că are reședința pe acest teritoriu, în temeiul dreptului național, de la 4 iunie 2020.
- 57 Întrucât dreptul Uniunii este aplicabil în acest stat până la sfârșitul perioadei de tranziție în temeiul articolului 127 din Acordul privind retragerea Regatului Unit, cu excepția cazului în care se prevede altfel în același acord, trebuie amintit că un cetățean al Uniunii resortisant al unui stat membru care s-a deplasat într-un alt stat membru a făcut uz de libertatea sa de circulație, astfel încât situația sa intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 noiembrie 2020, *ZW*, C-454/19, EU:C:2020:947, punctul 23 și jurisprudența citată).
- 58 De asemenea, reiese din jurisprudența Curții că un resortisant al unui stat membru, care are în această calitate statutul de cetățean al Uniunii, cu reședința legală pe teritoriul unui alt stat membru intră, pentru acest motiv, și în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii. Prin urmare,

datorită calității sale de cetățean al Uniunii, un resortisant al unui stat membru care are reședința într-un alt stat membru are dreptul de a se prevala de articolul 21 alineatul (1) TFUE și intră în domeniul de aplicare al tratatelor, în sensul articolului 18 TFUE, care conține principiul nediscriminării pe motiv de cetățenie sau naționalitate [Hotărârea din 17 decembrie 2020, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Extrădare către Ucraina), C-398/19, EU:C:2020:1032, punctele 29 și 30, precum și jurisprudența citată].

- 59 Rezultă că situația lui CG a intrat în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii până la sfârșitul perioadei de tranziție prevăzute de Acordul privind retragerea Regatului Unit. În aceste condiții, este necesar să se considere că întrebările adresate sunt admisibile în măsura în care privesc interpretarea articolului 18 primul paragraf TFUE.

Cu privire la fond

Cu privire la prima întrebare

- 60 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 18 TFUE trebuie interpretat în sensul că o dispoziție națională care exclude de la beneficiul prestațiilor sociale cetățenii Uniunii care beneficiază de un drept de ședere temporară în temeiul dreptului național intră sub incidența interdicției de discriminare pe motiv de cetățenie prevăzute la acest articol.
- 61 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 17 decembrie 2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, punctul 27 și jurisprudența citată).
- 62 În speță, în ceea ce privește, în primul rând, dispozițiile relevante pentru a răspunde la întrebările instanței de trimitere, trebuie arătat că articolul 20 alineatul (1) TFUE conferă oricărei persoane care are cetățenia unui stat membru statutul de cetățean al Uniunii și că acest statut are vocația de a fi statutul fundamental al resortisanților statelor membre, ceea ce le permite acelor resortisanți care se găsesc în aceeași situație să obțină, în domeniul de aplicare *ratione materiae* al Tratatului FUE, același tratament juridic independent de cetățenia lor și sub rezerva excepțiilor expres prevăzute în această privință (Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctele 57 și 58, precum și jurisprudența citată).
- 63 Prin urmare, orice cetățean al Uniunii se poate prevala de interdicția de discriminare pe motiv de cetățenie prevăzută la articolul 18 TFUE, în toate situațiile care se încadrează în domeniul de aplicare *ratione materiae* al dreptului Uniunii. Aceste situații le cuprind pe cele care țin de exercitarea libertății de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre, conferită de articolul 20 alineatul (2) litera (a) TFUE și de articolul 21 TFUE (Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctul 59 și jurisprudența citată).

- 64 Întrucât CG este o cetățeană a Uniunii care și-a exercitat libertatea de circulație și de ședere pentru a se stabili în Regatul Unit, situația sa intră în domeniul de aplicare *ratione materiae* al dreptului Uniunii, astfel încât ea se poate prevala, în principiu, de interdicția discriminării pe motiv de cetățenie care figurează la articolul 18 TFUE.
- 65 Cu toate acestea, în conformitate cu o jurisprudență constantă, articolul 18 primul paragraf TFUE nu are vocația de a se aplica în mod autonom decât în situațiile reglementate de dreptul Uniunii pentru care Tratatul FUE nu prevede norme specifice de nediscriminare (Hotărârea din 6 octombrie 2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, punctul 78). În plus, articolul 20 alineatul (2) al doilea paragraf TFUE precizează în mod expres că drepturile pe care le conferă acest articol cetățenilor Uniunii se exercită „în condițiile și limitele definite prin tratate și prin măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a acestora”, articolul 21 TFUE condiționând și el dreptul cetățenilor Uniunii de liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre de respectarea „limitărilor și condițiilor prevăzute de tratate și de dispozițiile adoptate în vederea aplicării acestora” (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctul 60 și jurisprudența citată).
- 66 Astfel, principiul nediscriminării este concretizat la articolul 24 din Directiva 2004/38 în privința cetățenilor Uniunii care își exercită libertatea de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre.
- 67 În această privință, trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2004/38, intră în domeniul de aplicare al acestei directive și sunt beneficiari ai drepturilor conferite de aceasta cetățenii Uniunii care se deplasează sau au reședința într-un stat membru, altul decât cel al cărui resortisanți sunt, precum și membrii familiei lor, conform definiției de la articolul 2 punctul 2 din directiva menționată, care îi însoțesc sau li se alătură (Hotărârea din 10 septembrie 2019, Chenchooliah, C-94/18, EU:C:2019:693, punctul 54 și jurisprudența citată). Or, aceasta este situația unei persoane precum CG, care are dublă cetățenie, croată și neerlandeză, care și-a exercitat libertatea de circulație și de ședere pe teritoriul Regatului Unit înainte de sfârșitul perioadei de tranziție prevăzute la articolul 126 din Acordul privind retragerea Regatului Unit. Rezultă că o persoană care se află în situația lui CG intră în domeniul de aplicare al aceleiași directive, astfel încât aspectul dacă această persoană suferă o discriminare pe motiv de cetățenie trebuie apreciat în raport cu articolul 24 din Directiva 2004/38, iar nu cu articolul 18 primul paragraf TFUE.
- 68 În ceea ce privește, în al doilea rând, natura prestațiilor sociale în discuție în litigiul principal, trebuie arătat că noțiunea de „prestații de asistență socială” în sensul articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 face referire la ansamblul regimurilor de ajutoare instituite de autorități publice, la nivel național, regional sau local, la care poate recurge un individ care nu dispune de resurse suficiente pentru a face față nevoilor sale de bază, precum și celor ale familiei sale și care, pentru acest motiv, riscă să devină, în cursul șederii sale, o sarcină pentru finanțele publice ale statului membru gazdă de natură să aibă consecințe asupra nivelului global al ajutorului care poate fi acordat de acest stat (Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctul 63 și jurisprudența citată).
- 69 Astfel, prestațiile de subzistență, care urmăresc să confere beneficiarilor lor minimul de mijloace de existență necesare pentru a duce o viață conformă cu demnitatea umană, trebuie considerate drept „prestații de asistență socială”, în sensul articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2020, Jobcenter Krefeld, C-181/19, EU:C:2020:794, punctul 57 și jurisprudența citată).

- 70 Din dosarul de care dispune Curtea reiese că prestația solicitată de CG, și anume creditul universal, este o prestație de subzistență în numerar, care intră sub incidența unui regim de protecție socială finanțat prin impozit, a cărui acordare este subordonată unei condiții privind resursele. Obiectivul său este de a înlocui mai multe alte prestații sociale, precum alocația bazată pe venit pentru persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă („income based jobseeker’s allowance”), alocația pentru ocuparea forței de muncă și de sprijin bazată pe venit („income-related employment and support allowance”), sprijinul pentru venit („income support”), creditul fiscal pentru persoane în activitate („working tax credit”), creditul fiscal pentru copil („child tax credit”) și alocația pentru locuință („housing benefit”).
- 71 Rezultă că, sub rezerva verificărilor pe care trebuie să le efectueze instanța de trimitere, creditul universal trebuie calificat drept prestație de asistență socială în sensul articolului 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38.
- 72 În aceste condiții, este necesar să se reformuleze prima întrebare în sensul că, prin intermediul acesteia, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 24 din Directiva 2004/38 trebuie interpretat în sensul că se opune reglementării unui stat membru gazdă care îi exclude de la beneficiul prestațiilor de asistență socială pe cetățenii Uniunii inactivi din punct de vedere economic și care nu dispun de suficiente resurse, cărora acest stat membru le-a acordat, în temeiul dreptului național, un drept de ședere temporară, deși aceste prestații sunt garantate resortisanților statului membru în cauză care se află în aceeași situație.
- 73 Din decizia de trimitere rezultă că reclamanta din litigiul principal are reședința în Regatul Unit de mai mult de trei luni, că nu se află în căutarea unui loc de muncă și că a intrat pe teritoriul acestui stat pentru a-și însoți partenerul, tatăl copiilor săi de vârstă fragedă, de care s-a despărțit din motive de violență conjugală. O astfel de situație nu se încadrează în niciuna dintre ipotezele în care articolul 24 alineatul (2) din Directiva 2004/38 permite să se deroge de la egalitatea de tratament, în special în ceea ce privește accesul la o prestație de asistență socială precum creditul universal.
- 74 Conform articolului 24 alineatul (1) din această directivă, orice cetățean al Uniunii care, în temeiul directivei menționate, are reședința pe teritoriul statului membru gazdă se bucură de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv în domeniul de aplicare al tratatului.
- 75 Curtea a statuat că, în ceea ce privește accesul la prestații de asistență socială, un cetățean al Uniunii nu poate solicita să beneficieze de egalitate de tratament, în temeiul acestei dispoziții, în raport cu resortisanții statului membru gazdă decât dacă șederea sa pe teritoriul acestui stat membru respectă condițiile prevăzute de Directiva 2004/38 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctele 68 și 69).
- 76 În această privință, trebuie amintit că, în ceea ce privește o durată a șederii mai mare de trei luni, dar mai mică de cinci ani pe teritoriul statului membru gazdă, beneficiul dreptului de ședere este subordonat condițiilor prevăzute la articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2004/38, care prevede printre altele la litera (b), pentru un cetățean inactiv din punct de vedere economic, obligația de a dispune de suficiente resurse pentru el și pentru membrii familiei sale. Reiese astfel din considerentul (10) al acestei directive că aceste condiții urmăresc printre altele să evite ca aceste persoane să devină o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al statului membru gazdă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctul 71 și jurisprudența citată).

- 77 Or, faptul de a admite că cetățenii Uniunii care nu beneficiază de un drept de ședere în temeiul Directivei 2004/38 ar putea solicita să beneficieze de prestații de asistență socială în aceleași condiții ca resortisanții naționali ar fi contrar acestui obiectiv și ar risca să permită cetățenilor Uniunii inactivi din punct de vedere economic să utilizeze sistemul de protecție socială al statului membru gazdă pentru a-și finanța mijloacele de existență (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctele 74, 76 și 77, precum și jurisprudența citată).
- 78 Rezultă că un stat membru dispune, în temeiul articolului 7 din Directiva 2004/38, de posibilitatea de a refuza acordarea de prestații de asistență socială unor cetățeni ai Uniunii inactivi din punct de vedere economic care își exercită libertatea de circulație și care nu dispun de suficiente resurse pentru a pretinde să beneficieze de un drept de ședere în temeiul acestei directive (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctul 78).
- 79 Prin urmare, este necesar să se efectueze o examinare concretă a situației economice a fiecărei persoane interesate, fără a lua în considerare prestațiile de asistență socială solicitate, pentru a aprecia dacă îndeplinește condiția de a dispune de suficiente resurse prevăzută la articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2004/38 și dacă, prin urmare, se poate prevala, în statul membru gazdă, de principiul nediscriminării prevăzut la articolul 24 alineatul (1) din această directivă pentru a beneficia de egalitate de tratament în raport cu resortisanții statului membru respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 noiembrie 2014, Dano, C-333/13, EU:C:2014:2358, punctele 80 și 81).
- 80 În cauza principală, din răspunsul instanței de trimitere la cererea de informații adresată de Curte reiese că CG nu dispune de resurse suficiente. Prin urmare, o astfel de persoană poate deveni o sarcină excesivă pentru sistemul de asistență socială al Regatului Unit și nu se poate prevala, prin urmare, de principiul nediscriminării prevăzut la articolul 24 alineatul (1) din Directiva 2004/38.
- 81 Această apreciere nu poate fi infirmată de faptul că CG dispune de un drept de ședere temporară, în temeiul dreptului național, care i-a fost acordat fără a fi supusă unei condiții legate de resurse. Astfel, dacă un cetățean al Uniunii inactiv din punct de vedere economic și fără resurse suficiente, care are reședința în statul membru gazdă fără îndeplinirea condițiilor prevăzute de Directiva 2004/38, s-ar putea prevala de principiul nediscriminării enunțat la articolul 24 alineatul (1) din această directivă, el ar beneficia de o protecție mai largă decât cea de care ar fi beneficiat în aplicarea dispozițiilor directivei menționate, care ar fi condus la a i se refuza un drept de ședere cetățeanului respectiv.
- 82 În plus, este, desigur, necesar să se arate că dispozițiile naționale care, precum dispozițiile în discuție în litigiul principal, acordă un drept de ședere unui cetățean al Uniunii chiar dacă nu sunt îndeplinite toate condițiile prevăzute de Directiva 2004/38 în acest scop intră sub incidența ipotezei prevăzute la articolul 37 din această directivă, potrivit căruia aceasta din urmă nu se opune ca dreptul statelor membre să instituie un regim mai favorabil decât cel stabilit prin dispozițiile directivei menționate.
- 83 Un astfel de drept de ședere nu poate fi însă nicidecum considerat ca fiind acordat „în temeiul” Directivei 2004/38, în sensul articolului 24 alineatul (1) din aceasta. Astfel, Curtea a statuat că faptul că nu se aduce atingere unor dispoziții naționale mai favorabile decât cele ale Directivei 2004/38 în ceea ce privește dreptul de ședere al cetățenilor Uniunii nu implică nicidecum că aceste dispoziții trebuie să fie integrate în sistemul instituit prin această directivă și a dedus din aceasta în special că revine fiecărui stat membru care a decis să instaureze un regim mai favorabil

decât cel stabilit de dispozițiile directivei menționate obligația de a preciza care sunt consecințele unui drept de ședere acordat exclusiv în temeiul dreptului național (Hotărârea din 21 decembrie 2011, Ziolkowski și Szeja, C-424/10 și C-425/10, EU:C:2011:866, punctul 49, precum și punctul 50).

- 84 În aceste condiții, astfel cum s-a subliniat la punctul 57 din prezenta hotărâre, un cetățean al Uniunii care, precum CG, s-a deplasat în alt stat membru și-a exercitat libertatea fundamentală de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre, conferită de articolul 21 alineatul (1) TFUE, astfel încât situația sa intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii, iar aceasta chiar dacă dreptul său de ședere se întemeiază pe dreptul național.
- 85 În această privință, trebuie arătat că domeniul de aplicare al cartei este definit la articolul 51 alineatul (1) din aceasta, conform căruia, în ceea ce privește acțiunea statelor membre, dispozițiile cartei li se adresează acestora numai în cazul în care pun în aplicare dreptul Uniunii (Hotărârea din 13 iunie 2017, Florescu și alții, C-258/14, EU:C:2017:448, punctul 44, precum și jurisprudența citată). Potrivit articolului 51 alineatul (2) din cartă, aceasta nu extinde domeniul de aplicare al dreptului Uniunii în afara competențelor Uniunii, nu creează nicio competență sau sarcină nouă pentru Uniune și nu modifică competențele și sarcinile stabilite de tratate (Hotărârea din 19 noiembrie 2019, TSN și AKT, C-609/17 și C-610/17, EU:C:2019:981, punctul 42).
- 86 Pe de altă parte, potrivit unei jurisprudențe constante, drepturile fundamentale garantate în ordinea juridică a Uniunii au vocația de a fi aplicate în toate situațiile reglementate de dreptul Uniunii (Hotărârea din 19 noiembrie 2019, TSN și AKT, C-609/17 și C-610/17, EU:C:2019:981, punctul 43, precum și jurisprudența citată).
- 87 În speță, din decizia de trimitere reiese că autoritățile din Regatul Unit i-au acordat lui CG un drept de ședere deși aceasta nu dispunea de resurse suficiente. Astfel cum s-a arătat la punctul 82 din prezenta hotărâre, aceste autorități au aplicat un regim mai favorabil, în ceea ce privește dreptul de ședere, decât cel instituit prin dispozițiile Directivei 2004/38, astfel încât această acțiune nu poate fi privită ca o punere în aplicare a acestei directive. Procedând astfel, autoritățile menționate au recunoscut în schimb dreptul unui resortisant al unui stat membru de a avea reședința în mod liber pe teritoriul său, conferit cetățenilor Uniunii prin articolul 21 alineatul (1) TFUE, fără a se prevala de condițiile și de limitările acestui drept prevăzute de Directiva 2004/38.
- 88 Rezultă că, atunci când acordă acest drept în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, autoritățile statului membru gazdă pun în aplicare dispozițiile Tratatului FUE referitoare la statutul de cetățean al Uniunii, care are, astfel cum s-a subliniat la punctul 62 din prezenta hotărâre, vocația de a fi statutul fundamental al resortisanților statelor membre, și că, prin urmare, acestea sunt obligate să se conformeze dispozițiilor cartei.
- 89 În special, revine statului membru gazdă, conform articolului 1 din cartă, sarcina de a se asigura că un cetățean al Uniunii care și-a exercitat libertatea de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre, care este titularul unui drept de ședere în temeiul dreptului național și care se află într-o situație de vulnerabilitate, poate totuși să trăiască în condiții demne.
- 90 În plus, articolul 7 din cartă recunoaște dreptul la respectarea vieții private și de familie. Acest articol trebuie să fie coroborat cu obligația de a lua în considerare, în toate actele referitoare la copii, interesul superior al copilului, recunoscut la articolul 24 alineatul (2) din aceasta [a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 martie 2019, SM (Copil plasat sub *kafalah* algeriană), C-129/18, EU:C:2019:248, punctul 67, precum și jurisprudența citată].

- 91 Statul membru gazdă este obligat să permită copiilor, care sunt deosebit de vulnerabili, să fie cazați în condiții demne împreună cu părintele sau cu părinții în a căror îngrijire se află.
- 92 În speță, din decizia de trimitere reiese că CG este mama a doi copii de vârstă fragedă, care nu dispune de nicio resursă pentru a se întreține pe sine, precum și pe copiii săi și izolată pentru că a fugit de un partener violent. Într-o asemenea situație, autoritățile naționale competente nu pot refuza o cerere de prestații de asistență socială precum creditul universal decât după ce vor fi verificat că acest refuz nu expune cetățeanul vizat și copiii aflați în îngrijirea sa unui risc concret și actual de încălcare a drepturilor lor fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate la articolele 1, 7 și 24 din cartă. În cadrul acestei examinări, aceste autorități pot ține seama de ansamblul dispozitivelor de asistență prevăzute de dreptul național și de care cetățeanul vizat și copiii săi pot beneficia efectiv și în prezent. În litigiul principal, va reveni instanței de trimitere în special sarcina de a verifica dacă CG și copiii săi pot beneficia efectiv și în prezent de ajutoarele la care s-au referit reprezentanții guvernului Regatului Unit și ai Ministerului Comunităților din Irlanda de Nord în observațiile prezentate Curții, altele decât creditul universal.
- 93 Având în vedere ansamblul acestor considerații, trebuie să se răspundă la prima întrebare după cum urmează:
- Articolul 24 din Directiva 2004/38 trebuie interpretat în sensul că nu se opune reglementării unui stat membru gazdă care îi exclude de la beneficiul prestațiilor de asistență socială pe cetățenii Uniunii inactivi din punct de vedere economic care nu dispun de resurse suficiente și cărora statul membru menționat le-a acordat un drept de ședere temporară deși aceste prestații sunt garantate resortisanților statului membru în cauză care se află în aceeași situație.
 - Cu toate acestea, din moment ce un cetățean al Uniunii are reședința în mod legal, în temeiul dreptului național, pe teritoriul unui alt stat membru decât cel al cărui resortisant este, autoritățile naționale competente să acorde prestații de asistență socială sunt obligate să verifice dacă un refuz de a acorda astfel de prestații întemeiat pe această reglementare nu îi expune pe cetățeanul menționat, precum și pe copiii aflați în îngrijirea sa unui risc concret și actual de încălcare a drepturilor lor fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate la articolele 1, 7 și 24 din cartă. Atunci când acest cetățean nu dispune de nicio resursă pentru a se întreține și a-și întreține copiii și este izolat, aceste autorități trebuie să se asigure că, în caz de refuz al prestațiilor de asistență socială, cetățeanul menționat poate totuși să trăiască împreună cu copiii săi în condiții demne. În cadrul acestei examinări, autoritățile menționate pot ține seama de ansamblul dispozitivelor de asistență prevăzute de dreptul național și de care cetățeanul vizat și copiii săi pot beneficia în mod efectiv.

Cu privire la a doua întrebare

- 94 Ținând seama de răspunsul dat la prima întrebare, nu este necesar să se răspundă la a doua întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 95 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

Articolul 24 din Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii Uniunii și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE trebuie interpretat în sensul că nu se opune reglementării unui stat membru gazdă care îi exclude de la beneficiul prestațiilor de asistență socială pe cetățenii Uniunii inactivi din punct de vedere economic care nu dispun de resurse suficiente și cărora statul membru menționat le-a acordat un drept de ședere temporară în condițiile în care aceste prestații sunt garantate resortisanților statului membru în cauză care se află în aceeași situație.

Cu toate acestea, din moment ce un cetățean al Uniunii are reședința în mod legal, în temeiul dreptului național, pe teritoriul unui alt stat membru decât cel al cărui resortisant este, autoritățile naționale competente să acorde prestații de asistență socială sunt obligate să verifice dacă un refuz de a acorda astfel de prestații întemeiat pe această reglementare nu îi expune pe cetățeanul menționat, precum și pe copiii aflați în îngrijirea sa unui risc concret și actual de încălcare a drepturilor lor fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate la articolele 1, 7 și 24 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Atunci când cetățeanul menționat nu dispune de nicio resursă pentru a se întreține și de a-și întreține copiii și este izolat, aceste autorități trebuie să se asigure că, în caz de refuz al prestațiilor de asistență socială, același cetățean poate totuși să trăiască împreună cu copiii săi în condiții demne. În cadrul acestei examinări, autoritățile menționate pot ține seama de ansamblul dispozitivelor de asistență prevăzute de dreptul național și de care cetățeanul vizat și copiii săi pot beneficia în mod efectiv.

Semnături